

Αθήνα, 7 Ιανουαρίου 2011

ΟΜΙΛΙΑ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΣΤΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥΡΚΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ

ΣΤΟ ΕΡΖΟΥΡΟΥΜ

Κύριε Πρωθυπουργέ, αγαπητέ Ταγίπ, κύριε Υπουργέ των Εξωτερικών, κυρίες και κύριοι Πρεσβευτές. Να ζητήσω συγνώμη που αργήσαμε, αλλά ήταν γεμάτη συμβολισμούς η σημερινή ημέρα, με την επίσκεψή μας εδώ, στο Ερζερούμ. Και ήταν σίγουρα πολύ συμβολική η ημέρα και για τις δύο χώρες μας, την Ελλάδα και την Τουρκία.

Αλλά και η πρόσκληση, και η ομιλία μου στη Σύνοδο των Πρέσβων, δηλαδή στη ραχοκοκκαλιά της τουρκικής διπλωματίας, είναι γεμάτη συμβολισμούς. Είναι ταυτόχρονα μια ευκαιρία να μιλήσουμε ξεκάθαρα και ανοιχτά για το μέλλον μας.

Πριν από εμάς, δύο μεγάλοι ηγέτες έκαναν την αρχή, ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Κεμάλ Ατατούρκ, αυτοί που έχτισαν τις σημερινές πατρίδες μας και έβαλαν τα θεμέλια για την ειρήνη.

Δεν ήταν μια προσπάθεια φυσική και αβίαστη, γεννήθηκε μέσα από τις στάχτες του πολέμου. Ήταν μια προσπάθεια μετρημένη, που βασίστηκε στην εμπειρία της καταστροφής, στο ρεαλισμό και το συμφέρον, το αμοιβαίο συμφέρον, και γι' αυτό άντεξε. Ποιο είναι σήμερα το συμφέρον μας: η ειρήνη ή η σύγκρουση; Ο αμοιβαίος σεβασμός ή η προσπάθεια επιβολής του ενός επί του άλλου;

Είχα το προνόμιο, μαζί με τον αείμνηστο φίλο, τότε Υπουργό Εξωτερικών, Ισμαήλ Τζεμ, στον οποίο αποτίνω φόρο τιμής από αυτό το βήμα, να αρχίσουμε μαζί μια νέα προσπάθεια ελληνοτουρκικής προσέγγισης.

Μοιραστήκαμε ένα κοινό όραμα, προσπαθήσαμε να του δώσουμε σάρκα και οστά, παλεύοντας με τις δυσκολίες και τις στερεότυπες αντιλήψεις που επικρατούσαν και στις δύο πλευρές.

Νομίζω ότι πετύχαμε σε μεγάλο βαθμό το πρώτο μας βήμα. Καταφέραμε να σπάσουμε το φράγμα που χώριζε τους δύο λαούς. Οι οικονομικές και εμπορικές μας σχέσεις εκτινάχθηκαν. Οι επαφές στο επίπεδο της Κοινωνίας των Πολιτών πολλαπλασιάστηκαν.

Ανακαλύψαμε σημεία σύγκλισης και άρχισαν να διαλύονται φοβίες, που κρατούσαν τους δύο λαούς σε απόσταση. Ακόμα και το ψυχολογικό κλίμα μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεων βελτιώθηκε, μέσα από επαφές που, στο παρελθόν, θεωρούνταν αδιανόητες.

Πριν από ένα χρόνο, ανέλαβα την ηγεσία της χώρας μου, στην πιο δύσκολη συγκυρία των τελευταίων δεκαετιών. Και σήμερα, η Ελλάδα αναγεννιέται.

Θέλει δίπλα της την Τουρκία, ως εταίρο στην πρόοδο και την ευημερία. Γι' αυτό, έθεσα ως προτεραιότητα να ξαναπιάσουμε το νήμα της ελληνοτουρκικής προσέγγισης, εκεί όπου το αφήσαμε το 2004.

Και ο Πρωθυπουργός σας, ο κ. Ερντογάν, ανταποκρίθηκε άμεσα. Και μαζί, βάλουμε σε νέες βάσεις τη συνεργασία μας. Εντατικοποιήσαμε τις προσπάθειες για την εξάλειψη των σημείων τριβής, με σημαντικά βήματα.

Όπως η ίδρυση του Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας, τον περασμένο Μάιο, αλλά και η απόφαση εντατικοποίησης των πολιτικών διαβουλεύσεων και των συνεχών επαφών, μεταξύ εκπροσώπων της Κοινωνίας των Πολιτών.

Στόχος μας, να μετατρέψουμε τη γειτονιά μας, σε περιοχή ειρήνης, σταθερότητας και ανάπτυξης για τους λαούς μας. Στόχος μας, να μετατρέψουμε την εξομάλυνση των σχέσεών μας, σε μέρισμα ειρήνης για τις κοινωνίες μας.

Ξέρω, Ταγίπ, ότι έχεις συνειδητά επιλέξει να συμβάλεις σε μια νέα σχέση ειρήνης και συνεργασίας με την Ελλάδα. Σε μια νέα εποχή, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Αυτός ο στόχος είναι κοινός.

Στο ερώτημα «ειρήνη ή σύγκρουση», εμείς επιλέγουμε την ειρήνη. Έχει όμως και η ειρήνη τις προϋποθέσεις της. Και θέλω να μιλήσω ειλικρινά για τις δυσκολίες που έχουμε. Θεωρώ ότι αυτή είναι και η βάση, πάνω στην οποία μπορούμε να χτίσουμε την εμπιστοσύνη στις σχέσεις μας.

Το λέω αυτό, γιατί η εμπιστοσύνη δύσκολα χτίζεται - και ξέρετε πόσα χρόνια παλεύω να τη χτίσω, μεταξύ των δύο χωρών μας - ενώ πολύ εύκολα η εμπιστοσύνη χάνεται.

Παίρνω παράδειγμα μια πράξη της Τουρκίας προχθές. Την Τετάρτη, την παραμονή της άφιξής μου στην Τουρκία, οκτώ αεροσκάφη της Τουρκικής Πολεμικής Αεροπορίας πέταξαν πάνω από το Αγαθονήσι, ένα μικρό ελληνικό νησί, με εκατόν πενήντα κατοίκους. Οκτώ αεροσκάφη παραβίασαν την ελληνική κυριαρχία.

Γιατί; Ποιο είναι το νόημα; Τι προσπαθεί να αποδείξει η Τουρκία; Αυτές οι ενέργειες δεν θα αλλάξουν το καθεστώς στο Αιγαίο, να είστε βέβαιοι γι' αυτό. Μπορεί να έχουν γίνει πια ρουτίνα για την Τουρκία. Μη νομίζετε, όμως, ότι έχουν γίνει ρουτίνα για την Ελλάδα.

Κάθε τέτοια ενέργεια θέτει ένα ερώτημα στους Έλληνες, αν η Τουρκία έχει αποφασίσει να δημιουργήσει διαφορετικές σχέσεις με την Ελλάδα.

Και ρωτώ: είμαστε καταδικασμένοι στην ένταση, στην καχυποψία, σε ενέργειες που, σε μια μέρα, μπορούν να υπονομεύσουν την προσεκτική και συστηματική δουλειά που χρόνια οικοδομούμε;

Αν το πιστεύα αυτό, δεν θα ήμουν εδώ. Πιστεύω ότι κρατάμε τη μοίρα μας στα χέρια μας και πιστεύω στον Ταγίπ Ερντογάν. Έχω έναν αξιόπιστο συνομιλητή. Και είναι ώρα να εμπεδώσουμε μαζί την εμπιστοσύνη μεταξύ μας και, τελικά, να οικοδομήσουμε μια στέρεα ειρήνη.

Και σήμερα, οι ραγδαίες διεθνείς οικονομικές, πολιτικές και περιβαλλοντικές εξελίξεις μπορούν να αποτελέσουν τόπο συνάντησης, κοινού ενδιαφέροντος και κοινού συμφέροντος.

Μπορούν όμως και να αποτελέσουν σπινθήρα για περισσότερο ανταγωνισμό και σύγκρουση. Και αυτό είναι στο χέρι μας. Θα μείνω σε τρία χαρακτηριστικά, τα οποία θεωρώ σημαντικά για την κουβέντα μας.

Το ένα αφορά στην πολυπλοκότητα και την αλληλεξάρτηση όλων των κρατών και λαών στη νέα παγκόσμια κοινότητα. Το δεύτερο αφορά στην αλλαγή συσχετισμών στην παγκόσμια σκακιέρα. Και το τρίτο, στον τρόπο με τον οποίο χειριζόμαστε τις νέες εξουσίες, τις νέες δυνάμεις που έχει η ανθρωπότητα.

Είμαστε σε έναν κόσμο πολύ πιο πολύπλοκο, πολύ μεγαλύτερης αλληλεξάρτησης. Και το ερώτημα είναι: αυτή η αλληλεξάρτηση δημιουργεί μεγαλύτερη ή μικρότερη ασφάλεια και σιγουριά στις κοινωνίες μας;

Ας πάρουμε πρόσφατα παραδείγματα. Στο όχι μακρινό παρελθόν, η κρίση στους «τίγρεις της Ασίας» είχε επιπτώσεις μέχρι και στη Λατινική Αμερική. Ακόμα περισσότερο, είδαμε τι συνέβη όταν κατέρρευσε μια τράπεζα, η «LEHMAN BROTHERS» - ουδείς περίμενε μια παγκόσμια οικονομική ύφεση.

Ακόμα κι όταν η Ελλάδα βρέθηκε με υψηλό έλλειμμα, κανείς δεν θα μπορούσε να προβλέψει την κρίση στο οικοδόμημα του ευρώ. Θα είμαστε, λοιπόν, εξαρτημένοι από τυχαία γεγονότα;

Αυτή, βεβαίως, είναι η θεωρία του χάους. Για τους δυο μας, για την Ελλάδα και την Τουρκία, ή γενικότερα για τη γειτονιά μας, μπορούμε να αφήσουμε το τυχαίο να μας προσδιορίσει; Αυτό θέλουμε;

Γι' αυτό, χρειάζεται να εμπεδώσουμε κανόνες στις σχέσεις μας, αρχές του Διεθνούς Δικαίου, συμφωνίες και ευνομία. Η σχέση μας πρέπει να βασιστεί σε γερές βάσεις, αρχών και καλής γειτονίας.

Αυτές θα είναι οι βάσεις, ώστε να δημιουργηθεί μια ισχυρή αίσθηση εμπιστοσύνης μεταξύ μας. Βάσεις, που εγγυώνται την ακλόνητη εμπιστοσύνη μεταξύ μας.

Γι' αυτό, είναι πολυτέλεια επικίνδυνη, να μη λύνουμε π.χ. τη διαφορά μας στη θάλασσα, που αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Αυτή η διαφορά αποτέλεσε την αφετηρία της ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης στις αρχές της δεκαετίας του '70 και συνεχίζει να αποτελεί το κύριο πρόβλημα στις διμερείς μας σχέσεις.

Από το 2002, με τις διερευνητικές επαφές, προσπαθούμε να διαπιστώσουμε εάν υπάρχει κοινό έδαφος, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε συμφωνημένη διευθέτηση.

Σήμερα, έχουμε εντατικοποιήσει τις επαφές αυτές. Οφείλουμε να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια, για την εξεύρεση μιας αμοιβαία αποδεκτής λύσης.

Αν δεν το καταφέρουμε μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, πρέπει να απευθυνθούμε στη διεθνή Δικαιοσύνη, για να κριθεί το ζήτημα με βάση το Διεθνές Δίκαιο. Στο μεταξύ, πρέπει να γίνουν βήματα για μείωση της έντασης, μιας έντασης που δηλητηριάζει το μεταξύ μας κλίμα και δημιουργεί αυξημένους κινδύνους ατυχημάτων και θερμών επεισοδίων - ενέργειες για τις οποίες μίλησα προηγουμένως.

Αν πραγματικά η Τουρκία εννοεί ότι θέλει την ειρήνη, αυτά πρέπει να σταματήσουν. Στη σύγχρονη διεθνή έννομη τάξη, η ειρηνική επίλυση των διαφορών και η καλή γειτονία αποτελούν θεμελιώδεις άξονες του παγκόσμιου συστήματος αρχών.

Εσείς είστε έμπειροι διπλωμάτες, γνωρίζετε καλά ότι στο σημερινό κόσμο η απειλή πολέμου δεν έχει θέση, ούτε λύνει προβλήματα. Σίγουρα όχι από μια Τουρκία, που δηλώνει ότι θέλει μηδενικά προβλήματα με τους γείτονές της.

Κυρίες και κύριοι, η δεύτερη εξέλιξη που βλέπουμε, είναι η σημαντική αλλαγή οικονομικών συσχετισμών στον πλανήτη μας. Η οικονομική εξουσία μεταφέρεται συστηματικά πιο ανατολικά, κοντά στις αναδυόμενες οικονομίες, όπως της Ασίας και τις ονομαζόμενες «BRICS».

Όμως, τι σημαίνει αυτό; Πολύ απλοϊκά, θα μπορούσα να περιγράψω δύο διαφορετικές κατευθύνσεις σε έναν πολυπολικό κόσμο. Ένας είναι του έντονου ανταγωνισμού, για τις όλο και σπανιότερες πηγές ενέργειας, πρώτων υλών, υδάτων, καλλιεργήσιμης γης - που εγγυάται τη διατροφική ασφάλεια για πολλούς λαούς - τον αγώνα για τεχνολογική ή στρατιωτική υπεροχή, την εξάπλωση των πυρηνικών όπλων ή τον συνεχή και νέο πόλεμο πια στον κυβερνοχώρο.

Και όλα αυτά, με παράλληλο αγώνα διαφόρων πια δυνάμεων, για νέες ζώνες επιρροής, στην Αφρική, στον Καύκασο, σε περιοχές της Ασίας, της ευρύτερης Μέσης Ανατολής, της Λατινικής Αμερικής, αλλά και στην ευρωπαϊκή ήπειρο, με επίκεντρο πάλι τα Βαλκάνια.

Αυτή η εξέλιξη θα βαλκανοποιήσει την παγκόσμια κοινότητα, αντί να την ενώσει, και θα δημιουργήσει προβλήματα, αντί να λύσει τα μεγάλα θέματα της εποχής μας.

Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την ένταση, αλλά και την απογοήτευση της νέας γενιάς του πλανήτη μας, για την αδυναμία των παγκόσμιων θεσμών και εθνικών κυβερνήσεων να λύσουν ζωτικά προβλήματα.

Θα επιτείνει την αίσθηση της αδικίας και ανισότητας - και αυτά, αποτελούν το γόνιμο έδαφος για το φανατισμό, το φονταμενταλισμό, τη βία, το λαϊκισμό, τον αυταρχισμό ή την παραίτηση.

Εδώ, η Ελλάδα και η Τουρκία μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο μαζί. Να συνεργαστούμε στην περιοχή μας και να γίνουμε εμείς παράδειγμα ενίσχυσης των ειρηνικών θεσμών διακυβέρνησης.

Να συμβάλουμε εμείς στην εμπέδωση κανόνων και αρχών, που ενισχύουν ένα διεθνές καθεστώς δικαίου, το οποίο χρειάζεται σε μια πολυπολική κοινότητα, και επιτρέπουν την στενή συνεργασία, τη συνέργεια για τα παγκόσμια προβλήματα, από το ενεργειακό, μέχρι το διατροφικό, το περιβαλλοντικό, το πρόβλημα της φτώχειας, της ανισότητας και του αναλφαριθμισμού.

Η συνεργασία μας μπορεί να γίνει παράδειγμα στην παγκόσμια κοινότητα. Παράδειγμα για έναν διαφορετικό τρόπο, σε έναν πολυπολικό κόσμο.

Αυτό εντάσσεται και σε ένα δημιουργικό ρόλο για την Ελλάδα και την Τουρκία στην ευρωπαϊκή γειτονιά μας. Γιατί για μένα, η Ευρώπη αποτελεί την πεμπτούσια μιας προσπάθειας - διαφορετικοί λαοί, διαφορετικές κουλτούρες, διαφορετικές θρησκείες, να ζήσουν ειρηνικά, αλλά και με ευημερία και συνοχή, δικαιοσύνη και ευνομία.

Γι' αυτό, πιστεύω στην προοπτική της Τουρκίας στην Ευρώπη. Οι αρχές της Δημοκρατίας δεν προκαθορίζονται από τη θρησκεία. Η Δημοκρατία δεν είναι χριστιανική. Η Δημοκρατία είναι κτήμα της οικουμένης.

Είναι κατάκτηση κάθε κοινωνίας, που θέλει τον πολίτη ελεύθερο, συμμετοχο, με φωνή, με ευκαιρίες, με δικαιώματα, με ελπίδα και με προοπτική.

Και το 1999, εμείς πρωτοστατήσαμε στο άνοιγμα της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας. Γιατί πιστεύουμε ειλικρινά πως αυτό θα είναι επωφελές για όλους, για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την Τουρκία, για την περιοχή μας και, βεβαίως, και για τις διμερείς μας σχέσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί και είναι καταλύτης για αλλαγή. Κάθε υποψήφια χώρα πρέπει να αποδείξει έμπρακτα ότι είναι έτοιμη να ασπαστεί τις αρχές και αξίες, στις οποίες στηρίζεται το οικοδόμημα της ενωμένης Ευρώπης και να υιοθετήσει το κεκτημένο της.

Όμως, σήμερα, η ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, της δικής σας χώρας, προχωράει αργά. Γιατί; Οφείλεται σε τρεις διαστάσεις: στις εσωτερικές διεργασίες στην Τουρκία, στις αντιστάσεις που εμφανίζουν ορισμένα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, βέβαια, στο Κυπριακό.

Όλα αυτά είναι πραγματικά ζητήματα, που έχουν αφαιρέσει το οξυγόνο από τη διαδικασία. Δεν έχει νόημα, ούτε να τα ωραιοποιούμε, ούτε να τα αποκρύπτουμε. Αυτά είναι προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε, γιατί αλλιώς μπορούν να οδηγήσουν στο πάγωμα της διαδικασίας.

Και το συμφέρον της Ελλάδας, αλλά και της Τουρκίας, υπαγορεύει μια ουσιαστική και όχι εικονική ενταξιακή διαδικασία. Και έρχεται η ώρα να κάνουμε μια ανοιχτή και ουσιαστική συζήτηση μεταξύ μας, για την τουρκική υποψηφιότητα. Χρειάζεται νέα δυναμική, για να ανανεώσουμε τη δέσμευσή μας για πλήρη ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε ό,τι αφορά την Κύπρο, όραμά μας ήταν πάντα να αποτελέσει ένα πρότυπο ειρηνικής και δημοκρατικής συμβίωσης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, χριστιανών και μουσουλμάνων.

Βέβαια, το Κυπριακό πρόβλημα δεν είχε στη βάση του θρησκευτικές διαστάσεις ποτέ - και ευτυχώς. Αλλά δεν πρέπει να υπάρχουν ψευδαισθήσεις. Η Διεθνής Κοινότητα δεν πρόκειται να νομιμοποιήσει μια εισβολή και η ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας δεν πρόκειται να ολοκληρωθεί, όσο συνεχίζεται η κατοχή.

Γι' αυτό, πρέπει να ενώσουμε τις προσπάθειές μας για μία ακόμα - ελπίζω, τελευταία - προσπάθεια για τη λύση του Κυπριακού. Χρειάζεται νέα προσπάθεια, νέα αποφασιστικότητα, για να γίνουν τα βήματα που απομένουν. Όχι ημίμετρα.

Ο Πρόεδρος Χριστόφιας, είναι ο ηγέτης, πιστεύω, που μπορεί να φέρει τη λύση εκ μέρους των Ελληνοκυπρίων. Χρειάζεται και από την άλλη πλευρά έναν πραγματικό συνομιλητή.

Κλείνοντας αυτό το ευρωπαϊκό κεφάλαιο, θέλω να αναφερθώ σε ένα πρόσφατο και σοφό άρθρο του Τούρκου Νομπελίστα, Ορχάν Παμούκ. Πολύ σωστά φοβόταν για τη σχέση Ευρώπης - Τουρκίας.

Σε ένα σημείο, ανέφερε ότι ίσως και η Τουρκία να θέλει λιγότερο πια την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Λόγω νέας δύναμης, λόγω καλύτερης οικονομίας, μπορεί να πει η Τουρκία, γράφει ο Ορχάν Παμούκ, «δεν σας χρειαζόμαστε πια». Αυτή, όμως, αποτελεί μια συγκυριακή προσέγγιση. Η Τουρκία σήμερα πιο ισχυρή, το ευρώ σε κρίση.

Πίστη μου, όμως, είναι ότι η Ευρώπη θα βγει πολύ πιο δυνατή από την κρίση αυτή. Και θεωρώ ότι αυτή η αυτοπεποίθηση της Ευρώπης θα είναι τέτοια, που θα συζητά πιο εύκολα την υποψηφιότητα της Τουρκίας. Και άρα, είναι πολύ καλύτερα να είστε προετοιμασμένοι, ώστε να μη χάσετε μια πιθανή ιστορική ευκαιρία, λόγω της σημερινής συγκυρίας.

Γι' αυτό και οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερο δυναμισμό. Και ξέρω ότι ο Πρωθυπουργός σας, κινείται πάντα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η Τουρκία απέδειξε τα τελευταία χρόνια ότι έχει την ικανότητα να αλλάξει. Υπό την ηγεσία της Κυβέρνησης του ΑΚΡ, ο Τουρκικός λαός έχει κάνει τεράστια βήματα προόδου.

Η τουρκική κοινωνία έχει θέσει τις βάσεις για την οικοδόμηση μιας νέας, ευρωπαϊκής Τουρκίας. Αυτή η Τουρκία είναι που θα κριθεί για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και είμαι βέβαιος ότι, όταν φτάσει η ώρα, αυτοί που σήμερα έχουν επιφυλάξεις, θα δουν τα πράγματα διαφορετικά.

Η προσπάθεια που απομένει είναι μεγάλη και δύσκολη. Στους τομείς του σεβασμού των μειονοτικών δικαιωμάτων και της θρησκευτικής ελευθερίας, στους οποίους αποδίδουμε κορυφαία σημασία, λόγω του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της ελληνικής μειονότητας, έχουν γίνει θετικά βήματα προόδου.

Ευελπιστούμε ότι αυτά θα συνεχιστούν, ώστε οι άνθρωποι που απέμειναν στην Τουρκία, αλλά και όσοι αποφασίσουν να επιστρέψουν, να νιώσουν πραγματικά καλοδεχούμενο τμήμα της τουρκικής κοινωνίας.

Σήμερα, βρίσκομαι εδώ, στο Ερζερούμ, σε έναν τόπο γεμάτο συμβολισμούς και ιστορικές αναφορές. Μάλιστα, είναι ένας τόπος οδυνηρών αναμνήσεων και για τον Ελληνισμό της Τουρκίας.

Στέκομαι δίπλα στον Ταγίπ Ερντογάν. Έναν ηγέτη, του οποίου αναγνωρίζω και εκτιμώ την επιθυμία να αποκαταστήσει τις αδικίες που υπέστησαν οι μειονότητες στο παρελθόν.

Βέβαια, είναι δύσκολο να ξαναγραφεί η ιστορία. Μπορεί όμως, σήμερα, η τουρκική κοινωνία να αγκαλιάσει τα μέλη των μειονοτήτων και να τους προσφέρει ένα μέλλον ασφάλειας και ευημερίας.

Είμαι και ήμουν πάντα της άποψης ότι, η δημοκρατική και ευνομούμενη συμμετοχή των μειονοτήτων στις κοινωνίες μας, προσθέτει αντί να μας αφαιρεί.

Δεν πρέπει και δεν μπορεί να μας φοβίζει. Είναι πηγή δημιουργικότητας και γέφυρας σε άλλους πολιτισμούς, πλούτος για κάθε χώρα, αν δεν αντιμετωπίζουμε τις μειονότητες φοβικά.

Ας δείξουμε, λοιπόν, στην περιοχή μας, στα Βαλκάνια, ότι έχουμε μια νέα, μια άλλη αντίληψη για τις μειονότητες. Και αυτό, σε μια εποχή όπου, δυστυχώς, βλέπουμε την έξαρση του ρατσισμού σε όλη την Ευρώπη.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και οι μειονότητες, μπορούν να γίνουν ο καλύτερος πρεσβευτής της ευρωπαϊκής Τουρκίας και δύναμη ανανέωσης και πολυπολιτισμικότητας για τον τόπο.

Κυρίες και κύριοι, με την ίδια ανθρωπιά, πρέπει να αντιμετωπίσουμε και το ζήτημα της λαθραίας μετανάστευσης. Αυτή την ώρα που μιλάμε, κάτω από τη μύτη μας, σύγχρονοι δουλέμποροι εκμεταλλεύονται τα όνειρα φτωχών, κατατρεγμένων ανθρώπων.

Είναι ίσως το στυγνότερο έγκλημα, που φέρνει μαζί του μύρια κακά. Είναι ντροπή για τον πολιτισμό μας και είναι κοινή μας υποχρέωση να το καταπολεμήσουμε.

Χρειάζεται μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ μας και μεγαλύτερη εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και αυτό επιβεβαιώσαμε σήμερα, στην κουβέντα μας με τον Πρωθυπουργό σας, τον κ. Ερντογάν.

Κυρίες και κύριοι Πρέσβεις, στον κόσμο μας, αλλάζουν και οι συσχετισμοί δυνάμεων. Όμως, παράλληλα, και η ανθρωπότητα αποκτά τεράστιες νέες δυνατότητες. Τεχνολογικές, οικονομικές, γνώσεις, τηλεπικοινωνίες, διαδικτυακές δυνατότητες, ενεργειακές, αλλά και στρατιωτικές.

Το πώς θα χρησιμοποιήσουμε τις νέες δυνατότητές μας, είναι καθοριστικό για το μέλλον του πλανήτη μας και της ανθρωπότητας. Σήμερα, όπως είπα και προηγουμένως, και η Τουρκία αποκτά νέα δύναμη, οικονομική και πολιτική.

Τι σημαίνει η απόκτηση μεγαλύτερων δυνατοτήτων, δύναμης και εξουσίας; Ίσως το αντιμετωπίζω λίγο πιο φιλοσοφικά αυτό το θέμα, αλλά έχοντας ζήσει ο ίδιος, και κοντά στην εξουσία από τη μια, αλλά και στην εξορία από τη χώρα μου από την άλλη, μπορώ να σας πω, πρώτα απ' όλα, ότι η εξουσία είναι πάντα εφήμερη.

Δεύτερον, δεν είναι η εξουσία που έχεις, αυτό που μετράει, αλλά το πώς τη χειρίζεσαι την εξουσία. Δεν είναι μόνο το έργο που κάνεις, αλλά και ο πολιτισμός που αφήνεις πίσω σου, ως παρακαταθήκη.

Καλούμαστε, λοιπόν, να αφήσουμε τη σφραγίδα μας στον πολιτικό μας πολιτισμό. Σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, αυτό χρειάζεται. Σήμερα που η ανθρωπότητα έχει τόσα νέα και δύσκολα προβλήματα, πολύπλοκα προβλήματα, σήμερα που η νέα γενιά ψάχνει για κοινές αξίες σε όλο τον κόσμο, σήμερα που αναζητούμε τρόπους παγκόσμιας διακυβέρνησης και επίλυσης

παγκόσμιων προβλημάτων, οι σχέσεις Ελλάδας - Τουρκίας, ας αναδείξουν έναν πολιτισμό διαφορετικό.

Αυτή είναι και η πρόκληση για τον διπλωμάτη. Να προωθεί έναν άλλο πολιτισμό, με σεβασμό βέβαια στα συμφέροντα της χώρας του, αλλά χωρίς βία, μέσα από τη διαπραγμάτευση, τη διαβούλευση, το σεβασμό του άλλου.

Εσείς υπηρετείτε σε θέσεις ευθύνης, σε μια πολύ ενδιαφέρουσα περίοδο για την τουρκική διπλωματία. Οι αλλαγές των τελευταίων ετών άγγιξαν, αναπόφευκτα, και την εξωτερική σας πολιτική. Είναι περίοδος έντονης δραστηριότητας και δυναμισμού για την τουρκική διπλωματία. Και αυτό μας ικανοποιεί, ναι, μας ικανοποιεί. Γιατί μας δίνει δυνατότητες για μεγαλύτερη και ευρύτερη συνεργασία.

Μας δίνει την ευκαιρία να δοκιμάσουμε από κοινού τις δυνάμεις μας στα παλιά, αλλά και στα νέα πεδία. Σε πολλές περιοχές, όπου έχουμε κοινή παρουσία και μοιραζόμαστε κοινά συμφέροντα, όπως είναι η Μέση Ανατολή, το μεγάλο πρόβλημα της ειρήνης στη Μέση Ανατολή, στα Βαλκάνια, στον Καύκασο, ξέρουμε ότι το δυναμικό της περιοχής μας είναι τεράστιο.

Όμως, ακόμα μεγαλύτερη είναι η δυναμική που μαζί μπορούμε να δημιουργήσουμε, εάν καταφέρουμε να βάλουμε τις σχέσεις μας σε μια νέα και δημιουργική βάση, συνεργασίας και αλληλοσεβασμού.

Είμαστε στο σταυροδρόμι του κόσμου, στο σταυροδρόμι των ηπείρων και των πολιτισμών. Η δική μας αρμονική συνύπαρξη, θα μπορούσε να είναι η απόδειξη ότι, πράγματι, δεν υπάρχουν αιώνιοι εχθροί.

Θα μπορούσε να είναι το παράδειγμα ότι η διπλωματία δεν είναι παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος. Να αποτελέσουμε ένα φωτεινό παράδειγμα για την περιοχή μας, αλλά - γιατί όχι; - και για την ανθρωπότητα.

Και αυτή η δύναμη, είναι πολύ μεγαλύτερη από την όποια οικονομική ή πολιτική εξουσία. Είναι η δύναμη της εμπιστοσύνης, είναι η δύναμη της συνείδησης, είναι η δύναμη των ιδεών, είναι η δύναμη της καρδιάς.

Κυρίες και κύριοι, ο κόσμος μας αλλάζει με καταγιστικό ρυθμό. Η θέση της Ελλάδας και της Τουρκίας σε αυτόν, εξαρτάται από τις μεγάλες πολιτικές αποφάσεις που θα πάρουμε τώρα, την ώρα της αλλαγής. Ο δυναμισμός, οι προοπτικές και οι προσδοκίες από τη συνεργασία μας είναι τεράστιες.

Ξέρω ότι μας δίνεται, κύριε Πρωθυπουργέ και αγαπητέ φίλε, Ταγίπ, μια ευκαιρία. Και δεν είναι πάντα εύκολο να βρίσκονται αυτές οι ευκαιρίες. Γι' αυτό και πολύ σωστά την αποκαλούμε «ιστορική ευκαιρία».

Και ξέρω ότι είναι και δική σου βούληση Ταγίπ, να αξιοποιήσουμε αυτή την ιστορική ευκαιρία - και ήδη, το αποδεικνύεις με τις πράξεις σου - για να αλλάξουμε ριζικά τις σχέσεις Ελλάδας - Τουρκίας προς το καλύτερο.

Να ξέρεις ότι και εγώ θα είμαι πλάι σου, ως Πρωθυπουργός της Ελλάδας, σε αυτή την κοινή μας προσπάθεια. Και είμαι σίγουρος ότι, με επιμονή και υπομονή, θα μπορέσουμε να πετύχουμε.

Και αυτό, πιστεύω θα είναι ένα γεγονός, που θα συμβολίζει πολλά, όχι μόνο για τους λαούς μας, την περιοχή μας και την Ευρώπη, αλλά και για όλο τον κόσμο.

Καλή μας επιτυχία. Ευχαριστώ πολύ.